

Toegang tot het grondgebied

Myria focust in deze katern op ...

Visa kort verblijf
in cijfers | pg. 4

Visa lang verblijf
in cijfers | pg. 6

Humanitaire visa
in cijfers | pg. 8

**Evacuatie uit Gaza en
toegang tot België voor
Palestijnen uit Gaza**
in rechten | pg. 10

Door België toegekende of geweigerde visa

Wie heeft een visum nodig om België binnen te komen?

Doorgaans moeten de onderdanen van de meeste derde landen over een visum beschikken als ze de Belgische grenzen willen overschrijden. De onderdanen van de landen van de Schengenzone en van de Europese Economische Ruimte daarentegen zijn van die verplichting vrijgesteld. Voor een lijst van derde landen waarvan de onderdanen van de visumplicht kort verblijf zijn vrijgesteld, zie de website van de FOD Binnenlandse Zaken (<https://shorturl.at/iQmp7>).

Opmerkingen over de gegevens

Beperkingen

- De gegevensbank die in deze katern wordt gebruikt kan met terugwerkende kracht worden gewijzigd. De laatste versie werd geraadpleegd op 27 februari 2024.
- Deze gegevens zijn niet representatief voor alle immigranten: personen die van de visumplicht zijn vrijgesteld zijn er niet in opgenomen.
- Er zijn soms meerdere motieven waarom personen migreren. Bij een visumaanvraag wordt een enkel wettelijk motief geregistreerd.
- Het feit dat er aan een persoon een visum is uitgereikt biedt geen garantie dat hij of zij het Belgische grondgebied ook effectief heeft betreden. Sommigen halen hun visum nooit af of zullen het nooit gebruiken. De afgifte van een visum betekent evenmin dat de persoon de Belgische grens mag oversteken. Aan de grens wordt er een controle uitgevoerd die soms tot een weigering van effectieve toegang tot het grondgebied kan leiden, ondanks het bezit van een visum.
- Aan de hand van deze gegevensbank kunnen statistieken worden voorgesteld op basis van het jaar van de visumaanvraag of het jaar van de beslissing. Soms zitten er meerdere maanden tussen de indiening van een visumaanvraag en de beslissing. De aanvragen in een bepaald jaar mogen derhalve niet worden vergeleken met beslissingen die datzelfde jaar zijn genomen.

De statistieken zijn niet vergelijkbaar met die in de voorgaande publicaties

- In de voorgaande edities van dit jaarverslag gebruikte Myria gegevens over visa van de FOD Buitenlandse Zaken (BuZa). Die gegevens zijn om diverse redenen niet dezelfde als die van Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). BuZa gebruikt immers een gegevensbron die verschilt van de visagegevensbank van EVIBEL van DVZ. BuZa houdt bovendien rekening met de visumaanvragen voor verplaatsingen naar andere landen dan België (vertegenwoordiging van een andere Schengenstaat).

Twee types visa verlenen toegang tot het Belgische grondgebied:

- **visa kort verblijf** (visa C) voor een periode van maximaal 90 dagen;
- **visa lang verblijf** (visa D) voor een periode van meer dan 90 dagen.

Context en beslissingsproces

Visa kort verblijf

In de **Europese Visumcode** zijn de voorwaarden en de procedure vastgelegd voor de afgifte van dit type visum.

- Deze visa moeten worden toegekend door de lidstaat die de voornaamste reisbestemming van de aanvrager vormt. Wanneer België evenwel geen diplomatieke vertegenwoordiging heeft in het land van waaruit de aanvrager wil vertrekken, kan een andere lidstaat België vertegenwoordigen en in zijn plaats een geldig visum afgeven, en *vice versa*.
- Concreet komen de hier voorgestelde statistieken uit een gegevensbank waarin de gegevens zijn gebundeld die in de Belgische diplomatieke posten in het buitenland zijn geregistreerd. Voor een kort verblijf worden alleen visa meegeteld die zijn **aangevraagd bij een Belgische post, met België als prioritaire bestemming**. Twee categorieën zijn niet in deze cijfers opgenomen:
 - personen die een visum hebben aangevraagd bij de post van een andere lidstaat (in een land dat geen Belgische post heeft) om een reis te ondernemen met België als prioritaire bestemming;
 - personen die een visum hebben aangevraagd bij de post van een andere lidstaat met een ander land dan België als prioritaire bestemming maar waarmee toegang tot België mogelijk is.

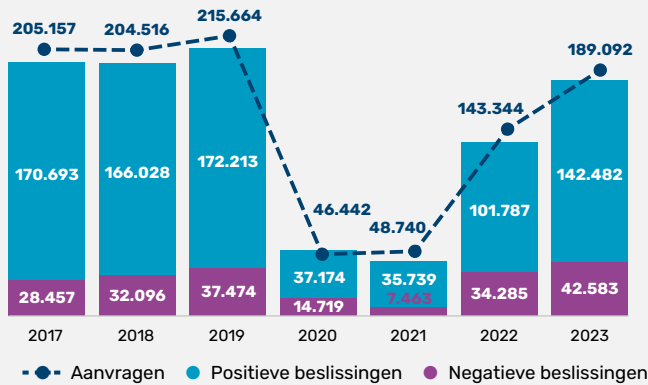
Visa lang verblijf

Deze visa vallen onder de **nationale bevoegdheden** en kunnen bijgevolg alleen worden toegekend door de Belgische diplomatieke en consulaire posten in het buitenland. Aangezien de behandeling van deze visa niet mogelijk is in vertegenwoordiging, moeten de aanvragers zich richten tot de Belgische ambassade of het Belgische consulaat dat bevoegd is voor hun woonplaats wanneer er geen Belgische ambassade of Belgisch consulaat is, meestal bij de Belgische diplomatieke post van een buurland.

» Voor meer details over de diplomatieke en consulaire posten die bevoegd zijn voor de toegang tot het Belgische grondgebied: <https://bit.ly/3xK0Vee>.

Visa kort verblijf (visa C)

Aantal aanvragen en positieve en negatieve beslissingen voor visa kort verblijf

In 2023:

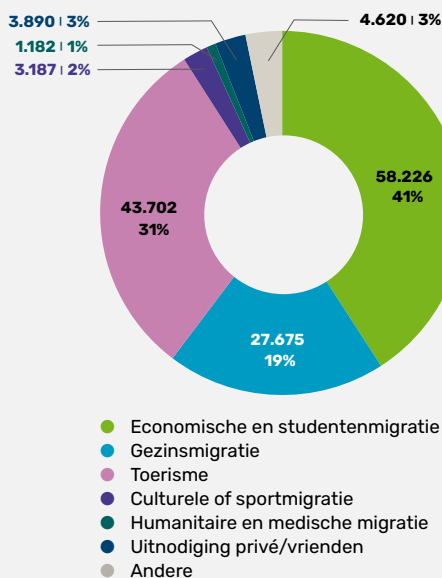
- Zijn er **189.092 aanvragen** voor visa kort verblijf ingediend. Dat aantal is veel hoger dan in 2021 en in 2022. Dat eerste jaar werd sterk gekenmerkt door de reisbeperkingen ten gevolge van COVID-19, terwijl het tweede jaar in het teken stond van een beginnende versoepeling van die beperkingen. Toch blijft het aantal visumaanvragen in 2023 ongeveer 8% tot 12% lager dan in de jaren voor de pandemie.
- Werden er 185.065 beslissingen genomen. Daarvan waren er **142.482 positief** (77%) en **42.583 negatief** (23%). Het aandeel negatieve beslissingen is hoger dan tijdens andere jaren, met uitzondering van 2020 en 2022, toen ze respectievelijk 28% en 25% bedroegen.

Economische en studentenmigratie, toerisme en gezinsmigratie blijven de voornaamste motieven voor visa C die door België worden toegekend.

In 2023:

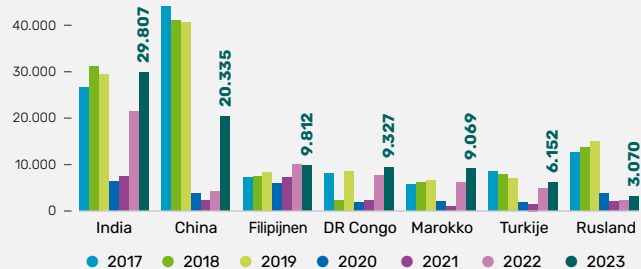
- Staan de visa C voor **economische en academische redenen** op de eerste plaats in de ranglijst van de motieven voor de afgifte van visa kort verblijf (41%). De visa voor academische redenen vertegenwoordigen 0,8% van het totaal voor dat type visa.
- In tegenstelling tot de andere motieven laat **toerisme** een toename van 2 procentpunten optekenen in vergelijking met 2022. In 2023 is dat motief goed voor 31% van de afgeleverde visa C.
- Daarna volgen de visa om **gezinsredenen** (19%).

Motieven voor de visa kort verblijf toegekend in 2023

Voornaamste nationaliteiten

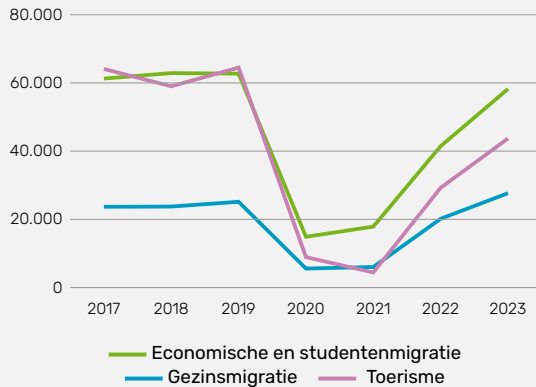
Aantal visa C toegekend aan de nationaliteiten die tussen 2017 en 2023 minstens een keer in de top 5 stonden

- De **5 voornaamste nationaliteiten** die in 2023 een visum kort verblijf hebben ontvangen zijn **Indiërs, Chinezen, Filipijnen, Congolezen en Marokkanen**.
- Turken en Russen, die voor 2023 in de top 5 stonden, bezetten respectievelijk de 6e en de 11e plek in de ranglijst van 2023. Russen lijken de aantallen visa C van voor de COVID-19-pandemie niet langer te bereiken. Dat valt rechtstreeks toe te schrijven aan de opschorting van de visumversoepelingsovereenkomst tussen de EU en Rusland als een direct gevolg van het conflict in Oekraïne.
- De significante daling van het aantal visa C die aan **Chinezen** zijn toegekend is opmerkelijk: tussen 2019 en 2022 is dat aantal bijna met een factor 10 gedaald. Tussen 2022 en 2023 is dat aantal evenwel 4,8 keer toegenomen, maar het blijft twee keer lager dan voor de pandemie.
- In 2023 werd de meerderheid van de visa kort verblijf voor **Indiërs, Filipijnen, Turken, Chinezen en Russen** toegekend om **economische en academische redenen**, terwijl het bij **Congolezen** hoofdzakelijk ging om **toeristenvisa** en bij **Marokkanen** om visa voor **familiebezoeken**.

De evoluties verschillen volgens het motief

Evolutie van het aantal visa C die voor de drie voornaamste motieven zijn toegekend

- **Economische migratie en studentenmigratie** blijven, net als **toerisme**, toenemen ten opzichte van 2022, maar blijven lager dan voor COVID-19 (2019). Het aantal visa C dat is afgeleverd voor toerisme heeft tussen 2022 en 2023 een stijging gekend met 49%, terwijl de visa voor werk en studies in diezelfde periode met 40% zijn toegenomen.
- Na een daling tijdens de pandemiejaren zijn de kortverblijven voor **gezinsredenen** licht boven de niveaus van voor 2020 gestegen. Het aantal visa C voor gezinsredenen is immers gestegen van 25.148 in 2019 tot 27.675 in 2023.
- Wat de andere motieven betreft: zowel bij culturele en sportmigraties als bij privé-uitnodigingen is er in 2023 een toename met respectievelijk 44% en 24% in vergelijking met 2022, maar niet tot de niveaus die voor COVID-19 werden opgetekend. Binnen de categorie humanitaire en medische migratie was er een minder uitgesproken stijging van amper 6%.

Meer weigeringen voor privé-uitnodigingen en gezinsredenen

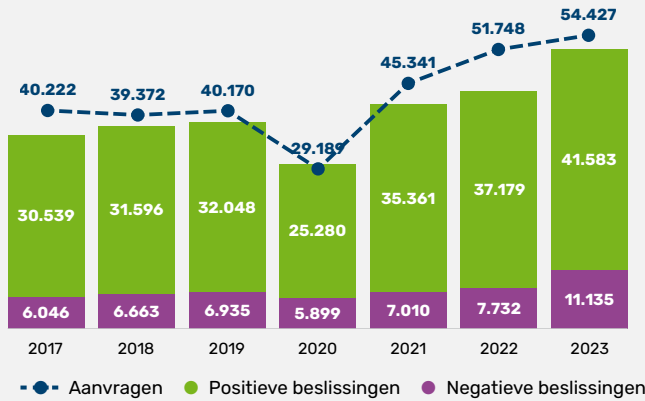
In 2023 bedraagt het **aandeel weigeringen** van visa kort verblijf 23%, of 2 procentpunten minder dan in 2022. Los van dat gemiddelde verschillen de cijfers aanzienlijk naargelang van het motief voor de afgifte van het visum. Het aandeel weigeringen voor privé-uitnodigingen is het grootst met 36%, gevolgd door het aandeel weigeringen voor gezinsredenen met 35%. Bij de visa voor economische en studentenmigratie is het aandeel weigeringen daarentegen kleiner, met nauwelijks 9%.

Evolutie 2019-2023 van het aantal toegekende visa kort verblijf volgens het motief

Motief	Jaar	Aantal visa	Voornaamste nationaliteiten in 2023	% weigeringen in 2023
Economische en studentenmigratie	2019	62.731	India 27%	9%
	2020	14.886	China 21%	
	2021	17.873	Filipijnen 12%	
	2022	41.450	Rusland 4%	
	2023	58.226	Turkije 4%	
Gezinsmigratie	2019	25.148	Marokko 19%	35%
	2020	5.573	India 18%	
	2021	6.024	China 7%	
	2022	20.172	Algerije 7%	
	2023	27.675	Turkije 5%	
Toerisme	2019	64.500	India 19%	29%
	2020	8.924	Congo (DR) 13%	
	2021	4.422	China 10%	
	2022	29.243	Egypte 6%	
	2023	43.702	Turkije 4%	
Culturele of sportmigratie	2019	5.232	China 25%	26%
	2020	856	Zuid-Afrika 12%	
	2021	897	Marokko 12%	
	2022	2.207	Congo (DR) 7%	
	2023	3.187	Turkije 7%	
Humanitaire en medische migratie	2019	1.665	Algerije 53%	32%
	2020	515	Congo (DR) 12%	
	2021	1.030	Koeweit 6%	
	2022	1.112	Marokko 3%	
	2023	1.182	Rusland 3%	
Uitnodiging privé/vrienden	2019	5.646	India 13%	36%
	2020	1.030	Thailand 12%	
	2021	936	China 11%	
	2022	3.127	Zuid-Afrika 8%	
	2023	3.890	Marokko 7%	

Visa lang verblijf (visa D)

Aantal aanvragen en positieve en negatieve beslissingen voor visa lang verblijf

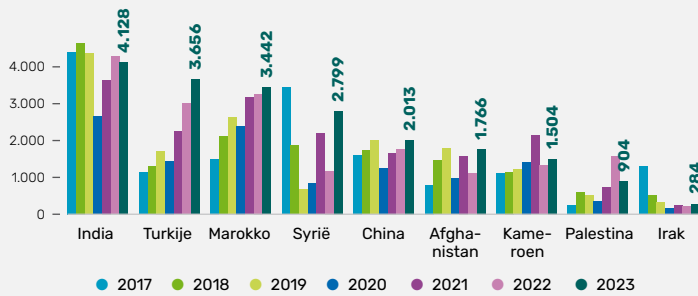
Het aantal aanvragen voor visa lang verblijf blijft stijgen in 2023

In 2023:

- Zijn er **54.427 aanvragen** voor visa lang verblijf ingediend. Dat aantal neemt de voorbije jaren toe (+5% in vergelijking met 2022) en bereikt een niveau dat veel hoger ligt dan wat voor de COVID-19-pandemie werd vastgesteld.
- Er werden 52.718 beslissingen genomen, waaronder **41.583 positieve beslissingen** (79%) en **11.135 negatieve beslissingen** (21%).

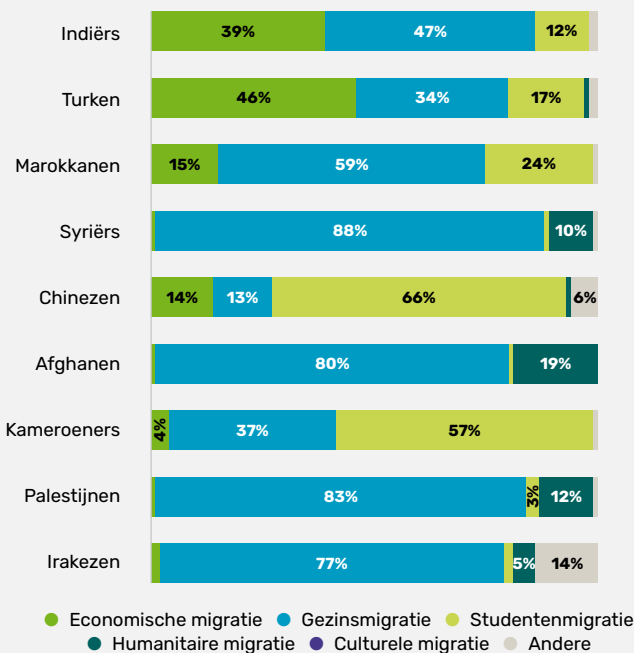
Voornaamste nationaliteiten

Aantal visa D toegekend aan de nationaliteiten die tussen 2017 en 2023 minstens een keer in de top 5 stonden

In 2023 varieert de verdeling van de motieven voor de visa D naargelang van de nationaliteit. Syriërs, Palestijnen, Afghanen, Irakezen en Marokkanen zijn inderdaad goed voor significante aandelen van de visa D om gezinsredenen. Chinese en Kameroense onderdanen krijgen vaker visa D voor studentenmigratie. Tot slot krijgen Indiërs en Turken een aanzienlijk aandeel van de visa D om economische redenen.

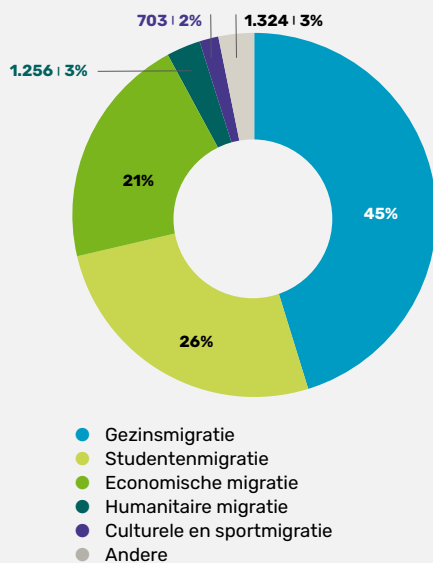
Verdeling van de motieven voor de visa D die aan de voornaamste nationaliteiten werden toegekend

Opvallend zijn de verschillende evoluties voor deze nationaliteiten:

- Het aantal visa lang verblijf die aan Marokkanen en Turken werden toegekend zat de voorbije jaren over het algemeen in de lift. Tussen 2017 en 2023 is het aantal afgeleverde visa verdubbeld bij Marokkanen en verdrievoudigd bij Turken. Er is geen significante impact van de COVID-19-pandemie.
- De aantallen visa lang verblijf die aan Indiërs en Chinezen werden afgeleverd kenden daarentegen een bijzonder sterke terugval in 2020, waarna ze opnieuw toenamen om in 2023 waarden te bereiken die de cijfers van 2019 benaderen.
- De aan Syriërs, Afghanen en Kameroeners afgeleverde visa waren tussen 2021 en 2022 fors gedaald, maar stegen opnieuw in 2023.
- De aan Irakezen afgeleverde visa lang verblijf vertonen een algemeen dalende trend, terwijl die voor Palestijnen een algemeen stijgende trend vertonen, met een opmerkelijke daling tussen 2022 en 2023 (van 1.584 naar 904 visa D).

Motief voor de visa lang verblijf die in 2023 werden toegekend

De visa voor gezinsredenen blijven de meest voorkomende in 2023

- In 2023 betrof 45% van de visa lang verblijf **gezinsmigratie**, alle nationaliteiten samen genomen. Die migraties zijn met 18% gestegen tussen 2022 en 2023. Twee nationaliteiten verschillen op dat vlak duidelijk van de andere: het aantal visa D dat om gezinsredenen aan Syriërs en Afghanen werd toegekend nam respectievelijk met een factor 2,5 en een factor 2 toe ten opzichte van het jaar voordien (respectievelijk 2.459 visa en 1.410 visa in 2023).
- Studentenmigratie** staat op de tweede plaats (26%), gevolgd door **economische migratie** (21%). Bij die laatste categorie onderscheiden twee nationaliteiten zich door veelzeggende en contrasterende evoluties ten opzichte van het jaar voordien: het aantal visa D die om economische motieven aan Turken werden toegekend vertoonde een aanzienlijke stijging met 34%, terwijl er 12% minder visa werden uitgereikt aan Indiërs.

Vaker weigeringen bij het motief humanitaire migratie in het kader van visa D

Het **aandeel weigeringen** van visa lang verblijf bedroeg 21% in 2023, maar dat varieert sterk naargelang van het motief voor de afgifte van het visum. Dat aandeel bedraagt 5% voor economische migratie, 6% voor culturele of sportmigratie, maar 52% in het geval van humanitaire migratie, en 24% voor zowel studentenmigratie als gezinsmigratie.

Evolutie 2019-2023 van het aantal toegekende visa lang verblijf volgens motief

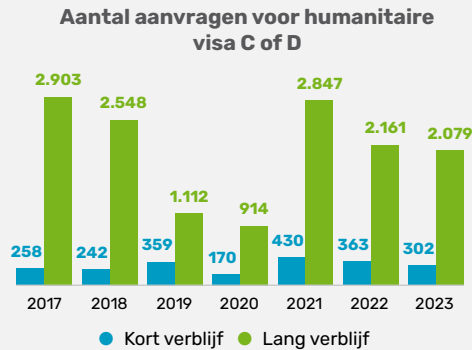
Voornaamste nationaliteiten in 2023

% weigeringen in 2023

Motief	2019	2020	2021	2022	2023	Voornaamste nationaliteiten in 2023	% weigeringen in 2023
Gezinsmigratie	13.590	11.832	15.319	15.954	18.805	Syrië 13%	24%
						Marokko 11%	
						India 10%	
						Afghanistan 7%	
						Turkije 7%	
Studentenmigratie	9.651	6.754	10.683	10.336	10.866	China 12%	24%
						Kameroen 8%	
						Marokko 8%	
						Turkije 6%	
						India 4%	
Economische migratie	5.727	4.448	5.550	8.117	8.629	Turkije 19%	5%
						India 19%	
						Marokko 6%	
						Tunesië 6%	
						Japan 4%	
Humanitaire migratie	927	683	1.821	843	1.256	Afghanistan 26%	52%
						Syrië 23%	
						Congo (DR) 16%	
						Palestina 9%	
						Turkije 3%	
Culturele of sportmigratie	696	396	456	707	703	Madagaskar 14%	6%
						Zuid-Afrika 12%	
						Verenigde Staten 9%	
						Canada 8%	
						Australië 8%	

Focus op humanitaire visa

Aanvragen voor humanitaire visa

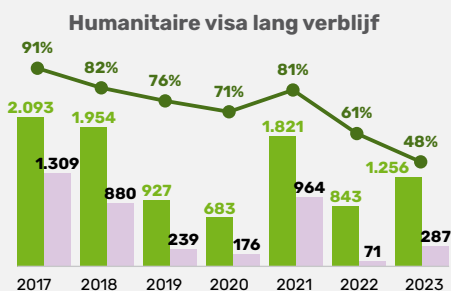
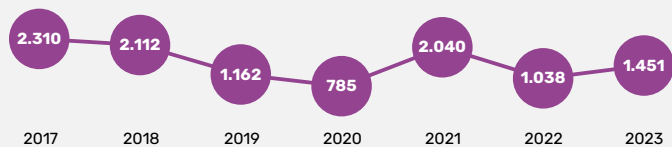
In 2023 hebben 2.381 personen een humanitair visum aangevraagd: 302 voor een kort verblijf en 2.079 voor een lang verblijf

- Deze aantallen zijn gedaald in vergelijking met 2022 (-6% in totaal), met een niveau dat lager uitvalt dan wat er voor de pandemie werd waargenomen.
- Humanitaire visa kunnen worden aangevraagd voor een kort of voor een lang verblijf, en kunnen betrekking hebben op meerdere categorieën personen: hervestigde vluchtelingen, Afghanen die zijn aangekomen na evacuatieoperaties en ook om andere dringende humanitaire, medische of professionele redenen, of humanitaire aanvragen van familieleden van personen (doorgaans vluchtelingen) die in België verblijven.

Positieve en negatieve beslissingen inzake humanitaire visa

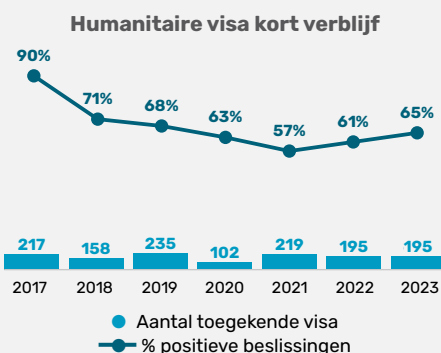
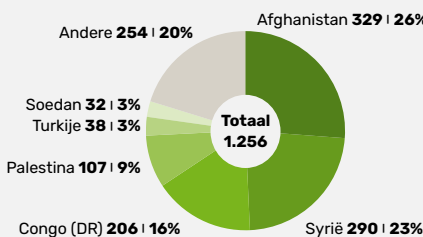
In 2023 werden er 1.451 visa toegekend om humanitaire redenen, goed voor een stijging met 40% in vergelijking met 2022. Ongeveer negen op de tien toegekende humanitaire visa zijn visa lang verblijf.

Totaal aantal visa (C en D) toegekend om humanitaire redenen

Humanitaire visa lang verblijf:

- Sinds maart 2017 ontvangen personen die in België aankomen in het kader van een hervestiging een humanitair visum lang verblijf. De figuur links toont de toegekende **humanitaire visa lang verblijf** en het aantal **hervestigde vluchtelingen**. Aangezien het om twee verschillende gegevensbanken gaat, staan de cijfers naast elkaar om een grootteorde aan te geven.
- Na twee jaren van daling (2019-2020), wordt het jaar 2021 gekenmerkt door een forse toename van het aantal humanitaire visa en het aandeel positieve beslissingen. Die toename valt te verklaren door het feit dat visa automatisch worden toegekend in het kader van hervestigingen.
- In 2023 werden er 1.256 visa lang verblijf toegekend om humanitaire redenen, goed voor een stijging met 49% in vergelijking met 2022. In het jaar 2023 wordt daarentegen het laagste percentage positieve beslissingen opgetekend, namelijk 48%.
- In 2023 werden er 287 hervestigingen gerealiseerd (waarvan 154 Congolezen en 81 Syriërs).
- In 2023 werd 26% van het totale aantal humanitaire visa lang verblijf toegekend aan Afghanen. Er werden meer bepaald 329 visa type D afgeleverd aan Afghaanse onderdanen, tegenover 364 in 2022. Voor die nationaliteit is het aandeel weigeringen evenwel sterk gestegen, van 52% in 2022 tot 75% in 2023. De Syriërs, die de tweede plaats bekleden in termen van het aantal toegekende humanitaire visa lang verblijf, laten daarentegen een kleiner aandeel weigeringen optekenen. Hun weigeringspercentage is gestegen van 22% in 2022 naar 25% in 2023.

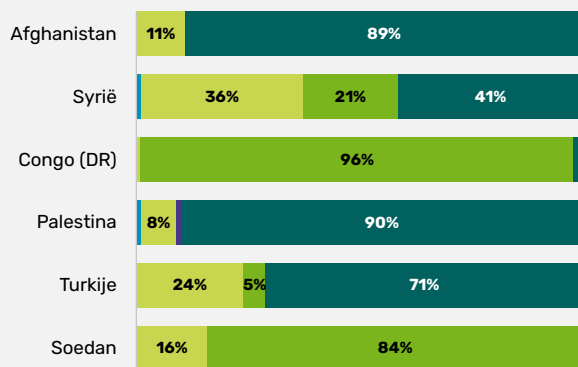
Humanitaire visa kort verblijf:

- Elk jaar worden er tussen 100 en 250 visa kort verblijf toegekend om humanitaire redenen.
- Het aandeel positieve beslissingen is sinds 2017 constant gedaald, van 90% in 2017 naar 57% in 2021 en kende vervolgens een lichte stijging tot 65% in 2023.
- In 2023 waren de voornaamste nationaliteiten Congolezen (29%) en Marokkanen (13%).

Humanitaire visa D toegelicht

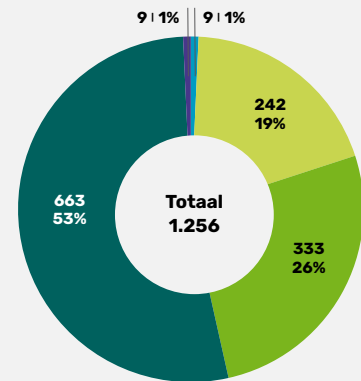
- In 2023 wordt iets meer dan de helft (53%) van de humanitaire visa type D toegekend om humanitaire redenen of voor uitgebreide gezinshereniging (artikel 9). Met 26% komt hervestiging op de tweede plaats van de motieven voor de afgifte van die visa. De (diverse) humanitaire redenen zijn tot slot goed voor 19%.
- Uit de vergelijking van die gegevens met de voorgaande cijfers over humanitaire visa type D komt een verschil naar voren wat de hervestigingen betreft. De eerste grafiek, op basis van de gegevens van Fedasil, toont de effectieve hervestigingen, dat wil zeggen de personen die al hervestigd zijn in België. Deze grafiek, op basis van de gegevens van DVZ, toont daarentegen uitsluitend de visa die werden afgeleverd voor het motief hervestiging.

Verdeling van de motieven voor humanitaire visa D, toegekend per nationaliteit

- Humanitair
- (Diverse) humanitaire redenen
- Hervestiging
- Humanitaire redenen / Uitgebreide gezinshereniging (art. 9)
- Humanitaire redenen / Overdracht van een kind

Verdeling van de humanitaire visa D die in 2023 werden toegekend, volgens het motief

- Humanitair
- (Diverse) humanitaire redenen
- Hervestiging
- Humanitaire redenen / Uitgebreide gezinshereniging (art. 9)
- Humanitaire redenen / Overdracht van een kind (voogdij, kefala)

- De verdeling van de motieven voor de toegekende humanitaire visa type D varieert naargelang van de nationaliteit. Vooral Palestijnen, Afghanen en Turken komen in aanmerking voor humanitaire redenen of uitgebreide gezinshereniging (artikel 9). Bij hen vertegenwoordigen die respectievelijk 90%, 89% en 71%. De meeste Congolezen en Soedanezen krijgen humanitaire visa lang verblijf met het oog op hun hervestiging. Het profiel van Syriërs is daarentegen iets meer gediversifieerd, met humanitaire redenen of uitgebreide gezinshereniging (artikel 9) en diverse humanitaire redenen als voornaamste motieven, goed voor respectievelijk 41% en 36%.

Evacuatie uit Gaza en toegang tot België voor Palestijnen uit Gaza

Het gewapende conflict tussen Israël en Hamas eist een loodzware menselijke en humanitaire tol. Het heeft ook een aanzienlijke impact in onze contreien, vanwege de omvangrijke Palestijnse diaspora in België. Sinds de start van de militaire operatie van Israël in Gaza in oktober 2023 ontvangt Myria aanzienlijk meer meldingen van en voor Belgen van Palestijnse origine of Palestijnen met een verblijfsrecht in België die zich in Gaza bevinden of die zich zorgen maken over hun familieleden ter plaatse.

De meldingen gaan voornamelijk over de mogelijkheden inzake evacuatie door de Belgische overheid en de visumprocedures (gezinshereniging en humanitair) voor personen in Gaza die een familieband hebben met iemand in België. Myria informeert en adviseert de betrokkenen, en staat ook in contact met de bevoegde overheden met het oog op het verkrijgen van informatie over het beleid en de administratieve praktijk.¹ Myria probeert de overheden eveneens te sensibiliseren over vaststellingen die het maakt op basis van de ontvangen meldingen. Myria doet dat altijd binnen de grenzen van zijn bevoegdheden met de doelstelling om te waken over het respect voor de grondrechten van vreemdelingen die een band hebben met België.

In 2023 ontving Myria 549 meldingen voor of van personen uit de Palestijnse gebieden. De meeste daarvan kwamen na oktober 2023. Ongeveer een derde van die vragen ging over gezinshereniging, de helft over een humanitair visum van personen met een familieband met België. Vaak gingen ze gepaard met vragen rond de mogelijkheden tot evacuatie door de Belgische overheid. De overige vragen hadden onder meer betrekking op nationaliteit, op internationale bescherming of puur en alleen op de evacuatiemogelijkheden.

Toegang tot informatie

Uit de meldingen die Myria ontvangt blijkt er meestal een buitengewone onmacht, stress en wanhoop over het welzijn van familieleden in Gaza. Het belang van spoedige en toegankelijke informatie in een humanitaire situatie van die omvang wordt in een dergelijke context snel duidelijk. Dat geldt in eerste instantie voor de betrokken personen, maar evenzeer voor de overheidsinstanties zelf, die veelvuldig voor gelijkaardige vragen worden gecontacteerd.

Via de verschillende overheden, met name DVZ, Buitenlandse Zaken (BuZa), het consulaat in Jeruzalem en Caïro, en het Crisiscentrum, kan er zowel algemene informatie worden bekomen als informatie over een individuele situatie. Myria kreeg steeds antwoorden van de bevoegde overheden op de vragen die het had voorgelegd. DVZ publiceerde na enige tijd ook basisinformatie op zijn [website](#) over evacuatie en visumaanvragen vanuit Gaza.

Volgens Myria ontbreekt het evenwel aan duidelijke, omvattende en nauwkeurige informatie die gecentraliseerd wordt, publiek ter beschikking wordt gesteld (ook in het Engels), en vaak wordt geactualiseerd. Voor betrokkenen die weinig vertrouwd zijn met de procedures is het bijvoorbeeld niet duidelijk welke dienst zij kunnen contacteren voor welke vragen, via welke concrete kanalen dat kan (welk e-mailadres/telefoonnummer), en welke informatie cruciaal is voor de betrokken overheden om hen verder te helpen. De situatie verschilt in functie van de nationaliteit en de verblijfsrechtelijke situatie van het familieled in België, de graad van verwantschap van de familieleden in Gaza, de vraag waar de betrokkenen zich bevinden (Gaza, Egypte, Westelijke Jordaanoever, ...), de fase van de visumprocedure, ... De situatie op het terrein evolueert bovendien snel: informatie die een publieke dienst op een bepaald ogenblik aan iemand verleent is mogelijk kort nadien niet langer actueel.

Myria kon ten slotte vaststellen dat de informatie die in individuele dossiers werd verleend soms te gestandaardiseerd, en onvoldoende precies was. Dat leidde vooral tot onduidelijkheid voor en stress bij de betrokken personen, en kon soms grote gevolgen hebben. Zo informeerde het Crisiscentrum in oktober een gezin over het feit dat het geregistreerd stond voor evacuatie, maar in januari bleek

¹ Myria publiceerde twee persberichten in dit verband:

[Gaza: Belgische bijstand en evacuaties & indienen van een visumaanvraag](#), 14 februari 2024 (update in maart 2024) en

[Belgische verblijfshouders die vastzitten in Gaza hebben geen perspectief op evacuatie](#), 16 november 2023. Voor asielaanvragen van Palestijnen die zich al in België bevinden verwijst Myria naar de katern "Internationale bescherming".

– na contact met Myria – dat alleen de Belgische man in aanmerking zou komen en dat zijn Palestijnse vrouw en kind eerst nog een visumaanvraag moesten indienen.

Evacuatie van personen uit Gaza naar België (via Egypte)

Wat betekent een evacuatie in de context van Gaza?

In toepassing van het Consulair Wetboek² kunnen Belgen en gelijkgestelden³ die zich in het buitenland bevinden in bepaalde situaties bijstand vragen aan de diplomatieke post, bijvoorbeeld in het geval van een overlijden, ernstig ongeval, onrustwekkende verdwijning, ... Zo ook in het geval van “een extreme noodtoestand waarin een Belg zich bevindt”. Die bijstand kan verschillende vormen aannemen. In de context van Gaza vraagt de persoon bijvoorbeeld om geëvacueerd te worden uit de getroffen zone.

Het is het Crisiscentrum van de FOD BuZa dat de aanvragen tot evacuatie beoordeelt, en de nodige verificaties doet om na te gaan of zij tot de rechthebbenden behoren. Zij staan daarvoor ook in contact met DVZ en de Belgische veiligheidsdiensten. Langs Belgische kant is er geen prioritering voor de evacuatielijst. Het is ook het Crisiscentrum dat nadien in contact treedt met de andere betrokken autoriteiten.

Om tot evacuatie over te kunnen gaan, moeten de Belgische autoriteiten eerst de toestemming vragen van de Egyptische en Israëliëse autoriteiten opdat de betrokkenen de zone kunnen verlaten via de grenspost in Rafah. Concreet verzamelen de Belgische autoriteiten daartoe de gegevens van de personen die ze willen evacueren op een lijst (hierna: “de Belgische evacuatielijst”) die ze vervolgens voorleggen aan die autoriteiten.

Zodra die autoriteiten toestemming geven, moeten de betrokkenen zich nog begeven naar de grenspost in Rafah, op een datum die vooraf wordt meegedeeld. Daar wachten de Belgische autoriteiten hen op aan Egyptische zijde, om hen vervolgens met een door België georganiseerde evacuatievlucht vanuit Egypte naar België te brengen.

Wie komt er in aanmerking voor evacuatie?

Zoals hierboven vermeld werd, worden in het Consulair Wetboek de personen bepaald die recht hebben op consulaire bijstand. In het geval dat er wordt beslist om over te gaan tot evacuaties, stelt de minister de lijst van categorieën van begunstigden op.⁴ Het kernkabinet van de federale regering boog zich daarover en besliste de evacuatie te faciliteren voor de **volgende categorieën personen** in Gaza:

- Belgen en door België erkende vluchtelingen en staatlozen.
- Kerngezinsleden van Belgen en van door België erkende vluchtelingen en staatlozen.

Lange tijd heerste er daarover onduidelijkheid, maar Myria kreeg in december 2023 van BuZa de bevestiging dat de volgende kerngezinsleden in aanmerking komen:

- de echtgeno(o)t(e) of wettelijke partner en
- de minderjarige kinderen.

Daarnaast wordt er geval per geval beoordeeld of de volgende familieleden in aanmerking komen:

- meerderjarige kinderen die ten laste zijn van een Belg of erkend vluchteling,
- de ouders en minderjarige broers en zussen van een minderjarige Belg of van een niet-begeleide minderjarige erkende vluchteling in België.

De kerngezinsleden moeten ook over een **geldig verblijfsrecht of visum** voor België beschikken (zie punt 3).⁵ Om de kerngezinsleden voor evacuatie in aanmerking te laten komen, is het niet vereist dat de Belg of de in België erkende vluchteling of staatloze zich samen met het kerngezinslid in Gaza bevindt.

Een aantal categorieën die in principe niet in aanmerking komen zijn bijvoorbeeld personen met een verblijfsrecht in België op een andere basis dan een erkenning als vluchteling of staatloze, zoals subsidiair beschermden, personen met een verblijfsrecht op basis van werk- of studieredenen, ... Kerngezinsleden van die personen komen evenmin in aanmerking.

Ook ‘ruimere familieleden’, zoals ouders, broers en zussen van meerderjarige Belgen of personen met een verblijfsrecht in België komen niet in aanmerking.

² Zie artikels 75, 81 en 91 van het Consulair Wetboek, en artikel 1, 28 en 29 van het KB van 22 april 2019.

³ Personen met een door België toegekend statuut van vluchteling of staatloze, “en de met betrekking tot de bijstandsverlening met de Belgen gelijkgestelde burgers van de Europese Unie die in derde landen niet worden vertegenwoordigd”.

⁴ Artikel 91 van het Consulair Wetboek.

⁵ In sommige gevallen zal er bijkomend worden nagegaan of de verwantschapsband is geregistreerd in het Rijksregister. Dat is niet het geval in het kader van een geldig visum voor gezinshereniging, aangezien dit *de facto* betekent dat DVZ al oordeelde dat de verwantschapsband vaststaat.

Dit betekent niet dat het met zekerheid uitgesloten is dat zij op de Belgische evacuatielijst belanden, maar het zal dan om een gunst gaan. Myria kon evenwel vaststellen dat er over het algemeen strikt aan de bovenvermelde categorieën vastgehouden wordt.

Een melding en rechtspraak van de rechtbank van eerste aanleg over een weigering om een gezin op de Belgische evacuatielijst te plaatsen

Een Palestijnse man kreeg eind november 2023 een goedkeuring tot een gecombineerde vergunning (*single permit*, verblijfsrecht om te komen werken in België). Eind januari werden de visa gezinshereniging voor zijn echtgenote en kinderen (ingediend per e-mail bij het consulaat in Caïro) ook goedgekeurd. Het Crisiscentrum van de FOD BuZa informeerde hen evenwel dat niemand van hen in aanmerking kwam voor evacuatie. Na een ingebrekestelling van het Crisiscentrum heeft de advocaat de zaak in kortgeding aanhangig gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg.

De rechtbank veroordeelde de Belgische staat tot het vragen van toestemming aan de Israëlische en Egyptische overheden voor de betrokkenen om de Gazastrook te mogen verlaten. De rechtbank verwees daarbij niet naar een recht op consulaire bijstand, maar steunde zijn argumentatie op de verplichtingen die voortvloeien uit het Handvest van de grondrechten van de EU, die vanwege de toekenning van de visa op de Belgische staat rusten, en op het algemeen redelijkheidsbeginsel:

- Door de *single permit* aan meneer toe te kennen, heeft de Belgische staat de richtlijn 2011/98/EG toegepast. Door te handelen binnen de werkingssfeer van het Unierecht, zijn ook de grondrechten vervat in het Handvest van de grondrechten van de EU van toepassing, waaronder:
 - Het recht op leven, zoals gewaarborgd door artikel 2 van het Handvest, en de positieve verplichting van de Belgische staat om preventieve maatregelen te nemen om het leven van meneer te beschermen, op voorwaarde dat die verplichting geen onaanvaardbare of buitensporige belasting vormt voor de administratie.

- Het recht op een privé- en gezinsleven zoals gewaarborgd door artikel 7 van het Handvest, eveneens in hoofde van meneer. Op die basis is het vereist dezelfde maatregelen te nemen voor zijn vrouw en kinderen.

- De rechtbank oordeelde dat de Belgische staat zijn beoordelingsmarge manifest onredelijk heeft uitgeoefend door te weigeren om toestemming tot evacuatie te vragen aan de Israëlische en Egyptische overheden. De gevraagde maatregel vormde geen onaanvaardbare of buitensporige belasting. Het zou in deze situatie neerkomen op het versturen van een eenvoudige melding aan de autoriteiten waarmee de administratie al in contact staat, en het bindt geen van de betrokken autoriteiten.

Geen garantie op evacuatie

Aangezien de Israëlische en Egyptische autoriteiten moeten instemmen met de evacuatie, biedt het feit dat men op de Belgische evacuatielijst staat absoluut geen garantie op een effectieve evacuatie uit Gaza. Dat kon Myria ook vaststellen tijdens de opvolging van individuele dossiers en aan de hand van de cijfers zoals gecommuniceerd door de overheid.⁶ Het antwoord van de Israëlische en Egyptische autoriteiten liet en laat bijwijken lang op zich wachten. Soms kwam er zelfs geen antwoord, en in sommige gevallen volgde er een weigering. Voor mannen bleek het vaak des te moeilijker om een toestemming te bekomen. Volgens de Belgische overheid wordt een weigering niet gemotiveerd, de redenen zijn dus niet gekend.

Na de start van het grondoffensief in Rafah zouden er geen evacuaties meer hebben plaatsgevonden (op het ogenblik van het schrijven van dit verslag). Myria nam regelmatig kennis van familieleden die tegen betaling van een enorme som de grenspost met Rafah over konden. Het betrof vaak personen die niet op de Belgische evacuatielijst stonden.⁷

Visumprocedures voor personen in Gaza

Zoals hierboven vermeld werd, is het niet voldoende om een kerngezinlid te zijn van een Belg of erkend vluchteling om in aanmerking te komen voor evacuatie met behulp van

6 Op 24 april 2024 waren er in totaal 736 Belgen, erkende vluchtelingen en leden van hun kerngezin in Gaza geïdentificeerd sinds het begin van de crisis: 516 personen werden geëvacueerd en 220 bevinden zich nog ter plaatse. Zie bericht van de ministerraad van 26 april 2024, News.Belgium, [Terugbetaling van de kosten voor de evacuatie van Belgen en erkende vluchtelingen uit Gaza](#).

7 Dat blijkt ook uit meerdere andere bronnen. Zie bijvoorbeeld De Morgen, 5 maart 2024, [Een enkelkje uit de hel kost tussen de 5.000 en 12.000 dollar: GoFundMe als laatste redmiddel voor Palestijnen](#).

de Belgische overheid. De betrokken gezinsleden moeten eveneens een verblijfsrecht in België hebben, of een visum voor België. Bij velen was al een visumaanvraag hangend, bij vele anderen nog niet.

Ook los van de categorieën personen die in aanmerking komen voor evacuatie, is er door het conflict een grote vraag om een visumaanvraag in te kunnen dienen en snel behandeld te zien. Een visumtoekenning kan hen in staat stellen te vertrekken uit Egypte zodra zij op eigen houtje zijn kunnen vluchten uit Gaza.

In de Belgische administratieve praktijk geldt het principe dat de visumaanvrager de aanvraag in persoon moet indienen bij de bevoegde diplomatieke post. In de praktijk gaat het meestal om een externe dienstverlener die de aanvragen in ontvangst neemt in opdracht van de diplomatieke post. Sinds 7 oktober is de externe dienstverlener VFS Global in Gaza gesloten, en is het voor personen in Gaza dus onmogelijk om een visumaanvraag in persoon in te dienen.

Indiening van de aanvraag

Familieleden die volgens de Belgische verblijfswet een recht op gezinshereniging hebben kunnen momenteel een verzoek tot indiening op afstand (per e-mail) richten aan de diplomatieke post in Jeruzalem, omwille van de sluiting van VFS Gaza.⁸ Myria verwelkomt die mogelijkheid.

Myria kon tal van praktische problemen vaststellen bij het ondertekenen van visumaanvraagformulieren door de betrokkenen in Gaza, bij het bekomen van de vereiste documenten, of van goed leesbare kopieën, pasfoto's, ... Aanvragers ondervonden ook lange tijd problemen om de *handling fee* voor visa te betalen op het Israëliëse rekeningnummer van de Belgische diplomatieke post. Het moment van betaling is evenwel bepalend voor de registratie van de officiële datum van indiening. In de loop van de maand april 2024 werd er een Belgisch rekeningnummer aangeboden, wat de betaling vergemakkelijkte.

Voor (goedgekeurde) visumaanvragen gezinshereniging die ingediend werden na 7 oktober (per e-mail dus) vindt de persoonlijke verschijning bij de diplomatieke post, en vaak ook het voorleggen van het paspoort en andere originele documenten, pas voor de eerste keer plaats op het einde van de procedure. Dat gebeurt dan bij de diplomatieke post in Caïro, vóór de afgifte van het visum, en dat geldt zowel

voor visumaanvragers die via een Belgische evacuatie uit Gaza zijn geraakt, als voor diegenen die op eigen houtje zijn buitengeraakt.

Beoordeling door DVZ

DVZ heeft aangekondigd dat zijn medewerkers zowel hangende als nieuw ingediende verzoeken voor gezinshereniging prioritair behandelen, maar dat dit niet betekent dat de aanvragen ook soepeler zullen worden behandeld.⁹

Bij een soepele behandeling valt er in eerste instantie te denken aan soepelheid op het niveau van de documentaire vereisten, of inzake het voldoen aan de (materiële) voorwaarden, zoals voldoende, stabiele inkomsten, of het bewijs ten laste te zijn.

■ Documentaire vereisten

Veel aanvragen werden onvolledig ingediend. DVZ en de Belgische diplomatieke post vragen dan om het dossier te vervolledigen, bijvoorbeeld met gelegaliseerde/vertaalde akten van burgerlijke stand, een standaard medisch attest, pasfoto's in de juiste afmetingen, ...¹⁰ Soms werd er ook gevraagd om bepaalde originele documenten vanuit Gaza op te sturen naar de diplomatieke post.

Het is voor tal van documenten onduidelijk in welke mate die in de huidige context bekomen kunnen worden vanuit Gaza, en in welke mate zoiets voor alle aanvragers redelijkerwijze kan worden verwacht. Myria neemt via de opvolging van dossiers kennis van ervaringen van individuele belanghebbenden die bepaalde documenten nog op afstand via Ramallah kunnen verkrijgen, zonder de concrete werkwijze en de draagwijdte daarvan af te kunnen toetsen aan andere, meer algemene informatie. Veel lijkt er af te hangen van de precieze plaats waar zij zich bevinden, de mogelijkheid om verplaatsingen te maken, de vraag om welke documenten het gaat, en in welke mate ze gebruik kunnen maken van telecommunicatiemiddelen. Voor een document zoals het standaard medisch attest komt daarbij nog de vraag wat de impact is op de nog bestaande medische diensten in Gaza die al heel sterk onder druk staan.

Een leidraad voor een beleid inzake de vereiste documenten in het kader van een gezinshereniging in een conflictsituatie en van vluchtelingenfamilies kan worden gevonden in de rechtspraak van het Hof van Justitie.

⁸ Zie de [website van DVZ](#). De eerste informatie daarover kwam er ergens tussen midden november en midden december 2023, en daarbij werd de mogelijkheid van een digitale indiening van de visumaanvraag beperkt tot gezinshereniging met een erkend vluchteling of subsidiair beschermde in België. Pas in de loop van januari 2024 werd dat op de website uitgebreid naar alle rechthebbenden op gezinshereniging. De procedure bij een indiening op afstand staat elders beschreven op de [website van DVZ](#). Zie hiervoor Myria's analyse van de praktijk na het Afrin-arrest in de katern "Recht op een gezinsleven".

⁹ Mondeling bevestigd ten aanzien van Myria door het kabinet van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, en ook per e-mail van DVZ aan Myria, op 7 november 2023 en op 2 februari 2024.

¹⁰ Afhankelijk van het vereiste document volgt er dan een uitstel van beslissing (in afwachting van documenten), of een goedkeuring op voorwaarde dat bepaalde documenten worden voorgelegd.

Het Hof van Justitie heeft in een arrest van 2019¹¹ gesteld dat er in het kader van een gezinshereniging een samenwerkingsplicht is, waarbij de aanvrager moet uitleggen waarom hij of zij geen officiële documenten kan voorleggen, antwoorden moet geven op de vragen van de instanties, en zich ter beschikking moet houden voor gesprekken, en – voor zover mogelijk – de gevraagde bewijzen moet verstrekken. Bij de beoordeling moeten de autoriteiten een objectieve beoordeling maken aan de hand van “zowel algemene als specifieke relevante, objectieve, betrouwbare, precieze en bijgewerkte informatie over de situatie in het land van herkomst, (...), het functioneren van de administratieve diensten en eventueel het bestaan van tekortkomingen op bepaalde plaatsen of voor bepaalde groepen personen”. Daarbij moeten de autoriteiten eveneens rekening houden met alle relevante individuele elementen van het betrokken gezinslid, zoals herkomst, sociale positie, leeftijd en geslacht. De eisen die worden gesteld aan de bewijskracht of de plausibiliteit van de elementen die het gezinslid verstrekt over de moeilijkheden om documenten te bekomen moeten evenredig zijn, en afhangen van de persoon van de betrokkenen, de concrete situatie waarin zij zich bevinden en de bijzondere problemen waarmee zij worden geconfronteerd.

Op basis van die rechtspraak benadrukt Myria het belang dat:

- **Aanvragers worden geïnformeerd** over het feit dat zij ook de **redenen** moeten **uiteenzetten** wanneer zij bepaalde documenten niet, niet tijdig, of bijzonder moeilijk kunnen bekomen of legaliseren, of versturen per post.
- **De instanties rekening houden** met de **ernst van de conflictsituatie** en de concrete situatie van de betrokkenen bij de beoordeling van de **bewijskracht of plausibiliteit van de redenen** die worden uiteengezet over de moeilijkheden om documenten te bekomen.
- **De instanties ook zelf** zoveel mogelijk **betrouwbare en objectieve informatie** inwinnen en op basis daarvan de administratieve praktijk van de behandeling van visumdossiers zoveel mogelijk aanpassen aan de (humanitaire) situatie.

Myria wijst voorts op het belang om **het wettelijk ingebouwde cascadesysteem inzake het bewijs van de familiebanden voldoende breed** toe te passen.¹² Het kon vaststellen dat er onvoldoende ruimte wordt gelaten voor “andere geldige bewijzen”, of dat er te weinig om verduidelijking wordt gevraagd bij twijfels, bijvoorbeeld via interviews of andere communicatiemiddelen.

Een melding uitgelicht

Weigering onder voorbehoud van een DNA-test voor een baby van vier maanden

Een man uit Gaza is daar vertrokken in juni 2023. Niet lang na zijn aankomst in België werd hij erkend als vluchteling. Eind november startten zijn vrouw en twee dochters met de indiening van de visumaanvragen voor gezinshereniging, per e-mail bij het consulaat in Jeruzalem. Op dat ogenblik was zijn vrouw hoogzwanger van hun derde kind. Na de geboorte van hun zoon in december werd ook voor hem een aanvraag ingediend. In de loop van januari 2024 werden alle aanvragen geregistreerd.

In maart 2024 nam DVZ voor de vrouw en de twee dochters een beslissing tot uitstel (in afwachting van bijkomende documenten). Voor de baby die op dat ogenblik vier maanden oud was, volgde evenwel een weigeringsbeslissing onder voorbehoud van een DNA-test. DVZ motiveerde de twijfel over het bestaan van de gezinsband en de vereiste DNA-test met het argument dat er een Palestijnse niet-gelegaliseerde Engelstalige geboorteaakte van 2 januari 2024 werd voorgelegd waaruit bleek dat het kind nog geregistreerd was in de registers van het jaar 2023, wat volgens DVZ verwonderlijk zou zijn gezien de huidige situatie in Gaza waar de diensten van de burgerlijke stand niet meer actief zijn. De baby werd ook niet vermeld op de identiteitskaart van de moeder.

DVZ had hun dus niet de gelegenheid geboden om hierover bijkomende uitleg te geven, en is onmiddellijk overgegaan tot een weigeringsbeslissing. Nochtans werden voor de vrouw en de zusjes ook bijkomende documenten gevraagd. De man verklaarde nadien aan Myria dat zijn vrouw

¹¹ HvJ 13 maart 2019, C-635/17, E. t. staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, §60-65.

¹² Artikel 12bis §5-6. Zie ook de eerdere analyse in Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2018*, pp. 93-102.

bevallen is op 21 december 2023 in het Al Awda ziekenhuis, waarna zij meteen naar het zuiden is moeten vluchten vanwege bombardementen, en op 26 december aangekomen is in Rafah. Daar heeft zij een geboorteaangifte voor haar pasgeborene kunnen bekomen in een ziekenhuis, op basis waarvan een agentschap in Gaza contact heeft opgenomen met de administratieve diensten in Ramallah. Op die manier kon de geboorte nog worden geregistreerd in 2023, en werd op 2 januari 2024 de geboorteakte opgemaakt.

De impact van de weigeringsbeslissing onder voorbehoud van een DNA-test is groot. In de huidige context in Gaza kan er immers geen DNA-test worden uitgevoerd, waardoor er geen omvorming kan gebeuren naar een visumgoedkeuring na een positieve DNA-test. De baby komt dus niet in aanmerking voor evacuatie, het gezin zou moeten wachten op een verbetering van de situatie in Gaza opdat de DNA-test uitgevoerd kan worden.

Er werd ten slotte in de weigeringsbeslissing onder voorbehoud van een DNA-test voor de baby ook gesteld dat een huurcontract en een bewijs van ziekteverzekering voorgelegd moeten worden, alvorens de DNA-procedure gelanceerd kan worden. Dat werd vereist door DVZ aangezien die van mening is dat de gezinsband pas ontstaan is na de aankomst van de man in België, hoewel het kindje verwekt werd vooraleer meneer is vertrokken uit Gaza.

Op basis van de verklaringen over hoe de baby geregistreerd kon worden in de registers, en nieuwe documenten (geboorteaangifte in een hospitaal in het zuiden van Gaza, bewijzen zwangerschap, huurcontract, ...) werd er een herziening gevraagd eind april, wat eerst niet toegelaten werd omdat "het niet behoort tot een van de voorziene situaties – zoals vermeld op onze website – om een herziening toe te staan". Na enige tijd volgde er dan toch voor het hele gezin een "goedkeuring op voorlegging van bijkomende stukken". Het ging om de originele documenten van de burgerlijke stand en het originele medische attest waarvan DVZ de kopieën al beoordeelde, en die zich in Gaza bevinden. De afgifte van die originele documenten is *de facto* evenwel alleen mogelijk na evacuatie

(in Caïro), het gezin verklaarde immers dat ze niet verstuurd kunnen worden met de postdiensten uit Gaza naar Jeruzalem. Op het ogenblik van het schrijven van dit verslag is het hoogst onzeker of het gezin in aanmerking komt voor evacuatie.

Myria heeft intussen kennisgenomen van meerdere dossiers vanuit Gaza waarin een weigeringsbeslissing is genomen onder voorbehoud van een DNA-test, zelfs al is een DNA-test in Gaza momenteel onmogelijk en komen de betrokken kinderen daardoor niet in aanmerking voor evacuatie. De beperkte toepassing van het wettelijke cascadesysteem inzake het bewijs van de gezinsbanden dreigt in deze context in Gaza het **hoger belang van de betrokken kinderen ernstig in het gedrang te brengen**.

Myria nam ook kennis van meerdere dossiers waarbij er een *a priori* goedkeuring volgde, maar er nog vereist werd dat de *originele* stukken die zich in Gaza bevinden voorgelegd worden ("goedkeuring op voorwaarde van voorlegging van bijkomende documenten"). Hierdoor raken de dossiers in een impasse. Er is geen perspectief op evacuatie, terwijl het voorleggen van de originele documenten alleen mogelijk is na evacuatie.¹³ Deze praktijk staat op gespannen voet met de verplichting zoals vervat in artikel 13 van de gezinsherenigingsrichtlijn waarbij lidstaten personen alle medewerking moeten bieden bij het verkrijgen van de benodigde visa, zodra het verzoek om gezinshereniging werd aanvaard.

■ De (materiële) voorwaarden

De (materiële) voorwaarden voor de gezinshereniging worden strikt geïnterpreteerd door DVZ, en dat geldt in het bijzonder voor de bestaansmiddelenvoorwaarde.¹⁴ Ook al is er daarbij een beperkte ruimte voor een behoefteanalyse, voor veel personen wiens inkomsten niet voldoende stabiel of hoog zijn, of die niet de juiste aard van inkomsten hebben, is een gezinshereniging uitgesloten. Dat is niet anders wanneer het leven van hun kerngezinsleden, zoals hun vrouw en kinderen, in gevaar is. In eerdere analyses kwam Myria al tot de conclusie dat er binnen het kader van de gezinshereniging onvoldoende ruimte wordt gelaten door DVZ om **humanitaire elementen en belangen van minderjarige kinderen in rekening te nemen wanneer er niet aan de (materiële) voorwaarden** voldaan wordt.¹⁵ Dat is nochtans een verplichting die voortvloeit uit de vereiste individuele

13 Myria nam in een eerdere fase kennis van individuele beslissingen tot definitieve goedkeuring, ondanks het feit dat er nog geen originele documenten werden voorgelegd. Op het ogenblik van het schrijven van dit verslag is Myria niet op de hoogte van de mogelijkheid om originele documenten uit Gaza te krijgen, en evenmin van een beleidsplaatje waarbij er overwogen wordt de evacuatie mogelijk te maken na een goedkeuring op voorwaarde van voorlegging van bijkomende documenten.

14 S. Dawoud, De bestaansmiddelenvereiste en behoefteanalyse bij gezinshereniging, externe bijdrage in Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern "Recht op een gezinsleven", p. 22 ev.

15 Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2018*, pp. 86-89; Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2021*, Katern "Recht op een gezinsleven", p. 38.

beoordeling, zoals geïnterpreteerd door vaste rechtspraak van het HvJ en de richtsnoeren van de Europese Commissie inzake de toepassing van de gezinsherenigingsrichtlijn.¹⁶ Er moet sprake zijn van een redelijke en evenredige afweging tussen de relevante individuele en openbare belangen. Hoe ernstiger de conflictsituatie en hoe groter het risico om familieleden te verliezen, hoe groter het belang om die humanitaire elementen in rekening te nemen. Ook de RvV heeft al vaker gesteld dat het niet-ervullen van de materiële voorwaarden niet automatisch mag leiden tot een weigering; DVZ moet zich ook uitspreken over het hoger belang van de betrokken kinderen.¹⁷

Naar analogie daarmee kan er worden verwezen naar een zaak waarin de RvV¹⁸ zich in de huidige Gaza-context uitgesproken heeft over een geval waarin de visa voor gezinshereniging werden geweigerd aan de ouders, de zus, de neefjes en het nichtje (allen in Gaza) van een Belgische man en zijn Franse echtgenote in België. In essentie weigerde DVZ de aanvragen omdat er onvoldoende werd aangetoond dat de gezinsleden ten laste waren. De RvV vernietigde de beslissingen vanwege een gebrek aan motivering, DVZ had geen rekening gehouden met de huidige situatie in het herkomstland en met het feit dat er op dit ogenblik geen materiële mogelijkheid was tot het sturen van hulp.

Andere visumaanvragen vanuit Gaza, in het bijzonder de humanitaire visumaanvragen

Indiening

Andere types visumaanvragen kunnen op het ogenblik van het schrijven van dit verslag niet digitaal worden ingediend.¹⁹ DVZ stelt op zijn [website](#) dat dit niet mogelijk is vanwege “de huidige situatie (sluiting van de grenzen, onmogelijkheid om zich aan te melden op het consulaat-generaal in Jeruzalem of op de ambassade van Caïro om de identiteit en authenticiteit van documenten te controleren, biometrische gegevens af te nemen, ...)”.

In de praktijk is er evenwel een grote nood om humanitaire visumaanvragen digitaal in te kunnen dienen. Dat is niet verwonderlijk gezien de omvang en de ernst van de humanitaire situatie in Gaza. Een humanitaire visumaanvraag is

vaak het enige legale migratiekanaal voor familieleden die zich in een conflictsituatie bevinden en die niet in aanmerking komen voor gezinshereniging.

De staatssecretaris voor Asiel en Migratie heeft gesteld dat het niet mogelijk is om toe te laten dat alle types aanvragen digitaal worden ingediend, aangezien dat de werking van de diplomatieke posten en diensten zou doen “imploderen”, met alle gevolgen van dien voor de dienstverlening die er nu mogelijk is voor Palestijnen. Het zou ook valse hoop dreigen te geven.²⁰

Een aantal meldingen uitgelicht

De vader van een Belgische vrouw van Palestijnse origine bevindt zich in Gaza. Hij heeft kanker en moet een behandeling ondergaan die omwille van de huidige situatie niet mogelijk is in Gaza. Zij heeft voldoende inkomsten om te vermijden dat haar vader ten laste zou vallen van de sociale bijstand. Hij kan evenwel geen visumaanvraag indienen, en kan dus ook niet weten of zijn aanvraag positief zou worden beoordeeld.

Een minderjarige zus van zeventien jaar verbleef in Gaza met haar ouders, zus, schoonbroer en tweejarige nichtje. Haar broer, een 24-jarige Belg van Palestijnse afkomst, woont in België, een andere broer in Canada, en nog een andere broer in IJsland. Bij de recente bombardementen op haar huis zijn haar ouders, zus, schoonbroer en tweejarige nichtje omgekomen, waardoor ze volledig alleen achterbleef. Haar been werd geamputeerd in een hospitaal in Gaza en ze heeft ernstige brandwonden. Zij werd geëvacueerd via andere wegen, niet via de Belgische overheid. Zij heeft een humanitaire visumaanvraag op afstand (per e-mail) kunnen indienen in Caïro, aangezien zij niet uit het hospitaal in Caïro weg kon. Het humanitaire visum werd heel snel toegekend. In het geval dat het meisje Gaza nog niet was uitgeraakt, had zij geen visumaanvraag kunnen indienen.

16 Artikel 17 van de gezinsherenigingsrichtlijn. Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees parlement betreffende richtsnoeren voor de toepassing van Richtlijn 2003/86/EG inzake het recht op gezinshereniging, Brussel, COM(2014) 210, 3 april 2014.

17 Bijv. RvV 14 januari 2021, nr. 247 445; RvV 23 april 2021, nr. 253 402; RvV 10 december 2020, nr. 245 837; RvV 26 januari 2021, nr. 248 194.

18 RvV 9 april 2024, nr. 304 540. De RvV sprak zich uit in een kamer met drie rechters. In dezelfde zaak had de RvV eerst besloten tot onontvankelijkheid van het verzoek tot schorsing in uiterst dringende noodzakelijkheid (RvV 13 maart 2024, nr. 303 148). De visumaanvragen werden ingediend op basis van artikel 40ter en 47/1 van de verblijfswet.

19 Voor Gaza werd er beslist om de digitale indiening van niet-hybride humanitaire visumaanvragen geheel uit te sluiten (e-mail BuZa op 14 december). Inzake de algemene Afrin-procedure voor alle nationaliteiten liet DVZ in het verleden verstaan dat hoewel persoonlijke verschijning altijd vereist is bij humanitaire visa, er wel een opening is voor uitzonderlijke situaties (geval per geval) (antwoorden DVZ en BuZa aan Myria in Q&A Afrin, augustus 2023).

20 Le Soir, 2 februari 2024, februari 2024, *L'Etat sommé de faciliter les demandes numériques de visa humanitaire depuis Gaza*.

Op dit ogenblik is een indiening per e-mail van een humanitaire visumaanvraag alleen toegelaten in zogenaamde “hybride dossiers”. Dit betekent dat de humanitaire visumaanvraag samen ingediend wordt met een aanvraag gezinshereniging van een gezinslid dat wel een recht op gezinshereniging heeft. Het gaat bijvoorbeeld over een echtgenoot en een minderjarig kind die een aanvraag gezinshereniging indienen om zich te herenigen met een Belgische echtgenote, waarbij hun meerderjarige kind of de moeder van de echtgenoot tegelijkertijd een humanitaire visumaanvraag indient.²¹

Rechtbank van eerste aanleg verplicht de Belgische overheid om de digitale indiening van de humanitaire visumaanvraag, waarbij familiebanden met België werden ingeroepen, toe te laten

Op het ogenblik van het schrijven van dit verslag sprak de rechtbank van eerste aanleg zich al in verschillende vonnissen uit over de indiening van een humanitaire visumaanvraag op afstand (per e-mail). Myria nam kennis van drie vonnissen. In twee zaken ging het om ouders die zich nog in Gaza bevinden en zich wensen te herenigen met hun meerderjarige kinderen met een verblijfsrecht in België.²² In een derde zaak betrof het een meerderjarige zoon, de schoondochter en hun twee minderjarige kinderen die zich in Gaza bevinden en die zich willen herenigen met hun Belgische vader en Palestijnse moeder in België (tevens de grootouders van de minderjarige kinderen).²³

De rechtbank verplichtte de Belgische staat in al deze situaties de effectieve indiening toe te laten van de humanitaire visumaanvraag waarbij familiale banden werden ingeroepen, via welk telecomcommunicatiemiddel dan ook.²⁴ De rechtbank kwam tot dat besluit op basis van de volgende redenering:

Door in geen enkele uitzondering te voorzien op de vereiste persoonlijke verschijning op het ogenblik van de indiening van de humanitaire visumaanvraag waarbij familiebanden worden ingeroepen, ook al zijn de betrokkenen in de onmogelijkheid om daaraan te voldoen, ontnemt de Belgische staat hun de mogelijkheid om aan te tonen dat er bijzondere banden van afhankelijkheid bestaan die tot bescherming nopen in de zin van artikel 8 EVRM. Het laat dus ook geen zorgvuldig onderzoek in die zin toe door de Belgische autoriteiten, dat ertoe zou kunnen leiden dat de gevraagde hereniging wordt toegekend.

Ascendenten in rechtstreekse lijn, of meerderjarige kinderen, hebben geen automatisch recht op gezinshereniging, de familiebanden tussen ouders en meerderjarige kinderen worden niet vermoed, en behoeven niet noodzakelijkerwijze de bescherming onder artikel 8 EVRM. Dat kan echter wel het geval zijn, wanneer er sprake is van een gezinsleven en bijzondere afhankelijkheidsbanden. Dat is een feitenkwestie, wat een zo zorgvuldig mogelijk onderzoek door de autoriteiten veronderstelt, op basis van de omstandigheden waarvan zij kennis hebben of kennis zouden moeten hebben.

De rechtbank besluit dat in die omstandigheden de vereiste van een persoonlijke verschijning, opgelegd door de Belgische staat, *prima facie* afbreuk doet aan:

- Het recht op de eerbiediging van het privé- en familieleven zoals vervat in artikel 8 EVRM, van de aanvragers en dat van hun familieleden in België.
- Het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals vervat in artikel 13 EVRM.

In al die zaken heeft de Belgische staat beroep aangetekend tegen het vonnis, maar tegelijk werden de humanitaire visumaanvragen in kwestie, ingediend per e-mail, geregistreerd.

²¹ De voorwaarden zijn:

- De aanvragers moeten allemaal deel uitmaken van dezelfde gezinseenheid (samenwoning); en
- Alle visumaanvragen moeten samen worden ingediend; en
- De leden van de gezinseenheid zijn verwant in de 1e graad (DVZ beschouwt broers en zussen van de NBMV als verwanten in de 1e graad); en
- Het volwassen kind of de volwassen kinderen maken nog altijd deel uit van de gezinseenheid, zijn ongehuwd en zijn jonger dan 25 jaar; en
- Alle leden van de gezinseenheid reizen samen.

²² KG Brussel 2 februari 2024, nr. 2023/323/C. Meer specifiek betreft het de ouders van drie Palestijnen met een verblijfsrecht in België, waarvan twee personen erkend werden als vluchteling, en die allen ook een Belgisch kind hebben. KG Brussel 15 maart 2024, nr. 2024/24/C. Meer specifiek betreft het de ouders en de dertienjarige broer en de achtjarige zus van een sinds 2020 erkende vluchteling in België.

²³ KG Brussel 15 maart 2024, nr. 2024/26/C. In België bevinden zich ook een Belgische zus, broers en ooms.

²⁴ De rechtbank beveelt dus om hen vrij te stellen van een persoonlijke verschijning op het ogenblik van de indiening van de aanvraag, onverminderd de mogelijkheid om dat wel te vereisen in een later stadium van de procedure. De rechtbanken bogen zich ook over de vraag naar hun bevoegdheid, het bestaan van een subjectief recht, de vraag of deze situaties onder de rechtsmacht van de Belgische staat vallen, en dus met name de vraag of de bepalingen van het EVRM van toepassing zijn (en op wie: aanvragers/referentiepersoon in België). Hierop gaan we in het kader van deze analyse niet verder in. De rechters benadrukken telkens dat hun niet gevraagd wordt om de Belgische staat te verplichten om een verblijfsrecht te erkennen en een visum af te leveren.

Beoordeling door DVZ

Voor hangende humanitaire visumaanvragen heeft DVZ eveneens aangekondigd dat zij prioritair worden behandeld voor personen uit Gaza, maar ook bij de behandeling van humanitaire visumaanvragen werd er geen soepelheid aangekondigd.²⁵ Aangezien er geen nieuwe aanvragen kunnen worden ingediend, is er ook quasi geen praktijkervaring inzake de huidige beoordeling door DVZ van humanitaire visumaanvragen van familieleden die zich momenteel in Gaza bevinden. Alleen personen die de Gazastrook hebben kunnen verlaten (op eigen houtje of via consulaire bijstand van andere landen), of die na een veroordeling van de Belgische staat door de rechtbank de toestemming kregen om de aanvraag digitaal in te dienen (zie hierboven), kunnen momenteel dus een visumaanvraag indienen.

AANBEVELING 1

Geef toegang tot informatie en versterk de overheidsdiensten.

In het geval van een ernstige humanitaire situatie beveelt Myria aan om:

- Spoedig duidelijke, nauwkeurige en vaak geactualiseerde informatie centraal en publiek beschikbaar te stellen, zowel inzake evacuatie als inzake visumprocedures.
- De relevante diensten van DVZ en de betrokken diplomatieke posten snel te versterken, zodat hun dagelijkse werking gegarandeerd blijft en er tegemoet kan worden gekomen aan de noden van betrokkenen, zowel inzake evacuatie als inzake visumprocedures, met inbegrip van humanitaire visumprocedures.

AANBEVELING 2

Gezien de bijzonder ernstige humanitaire situatie in Gaza beveelt Myria aan om de **evacuatie te faciliteren** voor personen die in België een verblijfsrecht hebben of een visum voor België hebben (sterke band met België), wanneer dat nodig is om hun recht op leven of hun recht op eerbiediging van het gezinsleven en dat van hun familieleden in België te beschermen.

AANBEVELING 3

Inzake de behandeling van **aanvragen voor visa gezinsherenging**, in het bijzonder in een ernstige conflictsituatie, beveelt Myria aan dat:

- Aanvragers systematisch worden geïnformeerd over de verplichting om de redenen uiteen te zetten wanneer zij bepaalde documenten niet, niet tijdig, of bijzonder moeilijk kunnen bekomen of legaliseren.
- De instanties rekening houden met de ernst van de conflictsituatie wanneer zij de bewijskracht of plausibiliteit beoordelen van de redenen die worden uiteengezet over de moeilijkheden om documenten te bekomen.
- De instanties een beoordeling maken aan de hand van betrouwbare en objectieve informatie, onder meer over de mogelijkheid om documenten te bekomen. Dit veronderstelt eerst en vooral dat de instanties zoveel als mogelijk dergelijke informatie inwinnen.
- De instanties het wettelijk ingebouwd cascadesysteem voor het bewijs van de familiebanden voldoende breed toepassen, "andere geldige bewijzen" voldoende in rekening nemen, en bij vragen of twijfels verduidelijkende vragen via interviews of andere communicatiemiddelen.
- De instanties het hoger belang van het kind centraal stellen bij het bepalen van procedures of een administratieve praktijk, en bij het nemen van individuele beslissingen.
- De instanties de individuele beoordelingsplicht voldoende toepassen wanneer de (materiële) voorwaarden strikt genomen niet vervuld zijn, zodat dat niet automatisch leidt tot een weigering. De instanties dienen een evenredige afweging te maken in functie van de ernst van de conflictsituatie, humanitaire elementen en het belang van de minderjarige kinderen.

AANBEVELING 4

Inzake **humanitaire visumaanvragen** beveelt Myria aan dat:

- De overheid een toelichting geeft over de beoordeling van humanitaire visumaanvragen zodat aanvragers beter in staat zijn om hun kansen op de toekenning van een humanitair visum in te schatten.
- De overheid de indiening van een aanvraag voor een humanitair visum op afstand toelaat voor personen met een nauwe familieband met België in het geval het onmogelijk of buitengewoon moeilijk blijkt om die aanvraag in persoon in te dienen.
- De onmogelijkheid om een visumaanvraag in te dienen kan immers afbreuk doen aan het recht op de eerbieding van het gezinsleven, aangezien aanvragers dan in de onmogelijkheid verkeren om bijzondere banden van afhankelijkheid aan te tonen die tot een bescherming kunnen nopen in de zin van artikel 8 EVRM.

Takeaways

Visa kort en lang verblijf in 2023

Het aantal aanvragen voor visa kort verblijf is sterk toegenomen (189.092 tegenover 143.344 in 2022), maar blijft **lager dan in de jaren voor de pandemie** (8% tot 12% minder). Het aandeel negatieve beslissingen, dat oploopt tot 23%, is groter dan in de jaren voordien, met uitzondering van de jaren 2020 en 2022, toen het respectievelijk 28% en 25% bedroeg.

Het aantal aanvragen voor visa lang verblijf blijft de jongste jaren stijgen (+ 86% sinds 2020) en heeft een niveau bereikt dat **hoger ligt dan voor de pandemie**. In de periode 2017-2023 heeft het weigeringspercentage voor dat type visum in 2023 een recordniveau bereikt, door te pieken op 21%.

In 2023 was het weigeringspercentage voor visa lang verblijf (visa D) om **humanitaire redenen** 52%, wat dat tot het motief maakt waarbij het vaakst een weigering volgde.

In 2023 vertegenwoordigde **gezinsmigratie** 45% van de visa **lang verblijf** (visa D), waardoor dit het meest voorkomende motief was bij dat type visa. Op de tweede plaats volgen de visa lang verblijf voor studieredenen, die 26% van het totaal vertegenwoordigen en waarbij de begunstigen vooral afkomstig zijn van China, Kameroen en Marokko.

Gazastrook: bijstand, Belgische evacuaties en visumaanvragen

In 2023 heeft Myria meer dan **500 meldingen** ontvangen van en voor Belgen van Palestijnse origine of Palestijnen met een verblijfsrecht in België. Die gingen voornamelijk over de mogelijkheden inzake evacuatie en over de procedures bij visa voor gezinshereniging of om humanitaire redenen.

Toegang tot informatie

Myria pleit ervoor om **omvattende, gecentraliseerde en vaak geactualiseerde informatie** beschikbaar te stellen; en om de capaciteit van de betrokken overheidsinstanties te versterken, zodat die antwoorden bieden die zowel precies zijn als aangepast aan de individuele situaties van de getroffen personen en gezinnen.

Evacuatie uit de Gazastrook

Gezien de bijzonder ernstige humanitaire situatie in Gaza beveelt Myria aan om de **evacuatie te faciliteren** voor alle personen die een verblijfsrecht hebben in België of een visum hebben voor België (sterke band met België), wanneer dat nodig is om hun recht op leven of hun recht op eerbiediging van het gezinsleven en dat van hun familieleden in België te beschermen.

Visumaanvragen vanuit de Gazastrook

Myria verwelkomt de mogelijkheid om **visumaanvragen voor gezinshereniging** voor personen in Gaza per e-mail in te dienen, en het feit dat ze prioritair worden behandeld. Toch blijven er veel praktische problemen, met name wat de documentaire vereisten betreft, bijvoorbeeld om originele documenten voor te leggen of om familiebanden te bewijzen. Tal van visumdossiers raken daardoor in een impasse.

Visumaanvragen om humanitaire redenen: om bijvoorbeeld een ouder of een meerderjarig kind te laten overkomen, bestaat de enige (theoretische) mogelijkheid erin een aanvraag voor een visum om humanitaire redenen in te dienen. De onmogelijkheid om een dergelijke aanvraag per e-mail in te dienen vormt evenwel een groot obstakel om toegang te krijgen tot die procedure, wat afbreuk doet aan het recht op eerbiediging van het gezinsleven.

Concluderend roept Myria de overheden, gezien de omvang van de humanitaire catastrofe in Gaza, op om meer inspanningen te leveren, bij het ter beschikking stellen van **informatie** en door **administratieve en procedurele soepelheid** aan de dag te leggen, zowel wat de toegang tot evacuatie betreft als bij de indiening en de behandeling van visumaanvragen. Die soepelheid is onontbeerlijk om het recht op een gezinsleven daadwerkelijk te garanderen en te verzekeren dat het hoger belang van het kind centraal wordt gesteld (zie meer gedetailleerde aanbevelingen).

Myria, het Federaal Migratiecentrum, is een onafhankelijke openbare instelling. Het analyseert migratie, verdedigt de rechten van vreemdelingen en strijdt tegen mensenhandel en mensensmokkel. Myria komt op voor een overheidsbeleid dat steunt op feitenkennis en respect voor de mensenrechten.

Het verslag *Migratie in cijfers en in rechten* informeert elk jaar over de actualiteit van de migratiestromen en het eerbiedigen van de grondrechten van vreemdelingen.

Myria
Victor Hortaplein 40 • 1060 Brussel
T +32 (0)2 212 30 00
myria@myria.be

www.myria.be

 @MyriaBe

 www.facebook.com/MyriaBe

 www.linkedin.com/company/myria-federal-migration-centre

Federaal Migratiecentrum